

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:		Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”; iar banii pentru abonamente și inserțiuni se trimit administrațiunii „TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA DIECEZANĂ” în Caransebeș.	Prețul inserțiunilor:	
Pe un an	160 Lei		Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei	
Pe jumătate de an	80 „			
Pe un pătrar de an	40 „			
Un număr	3 Lei.			
Pentru străinătate pe un an	260 Lei.			

Cadou Prețios.

S'a fost anunțat în foaia noastră, că **Inalt Prea Sfințitul Patriarh și Inalt Regent Dr. Miron E. Cristea** a dăruit Eparhiei noastre un tablou de o rară frumusețe, care reprezintă pe **Inalt Prea Sfinția Sa** îmbrăcat în mantie, cu omofor și mitră și cu cârjie arhierască în mână. **Prea Sfințitul nostru Episcop** notificând **Inalt Prea Sfinției Sale** pe cale telegrafică, cu mulțumită, primirea acestui frumos tablou, l-a numit „prețios cadou de Crăciun”, căci l-a primit chiar în sărbătoarea Nașterii Domnului. Și este prețios nu pentru frumusețea lui, ci pentru că se consideră de un semn vizibil al legăturii sufletești, ce **Inalt Prea Sfinția Sa** înțelege și dorește să o păstreze cu fosta Sa Eparhie, pe care a păstorit-o cu vrednicie timp de zece ani, până când chemat fiind de **Împăratul**, care a făcut ospăț fiului Său, a luat parte cu cei buni, îmbrăcat în haina de ospăț la masa de ospăț pregătită, la care masă s'au imbulzit și se imbulzesc, și de cei neîmbrăcați de ospăț, precum a intrat și la ospățul **Împăratului** din parabola Mântuitorului unul neîmbrăcat în haină de ospăț, și durere, nu este cine să le arate, că locul lor nu e la masa de ospăț, pregătită.

Consiliul nostru Eparhial în ședința plenară din 9 Ianuarie a. c. a ținut să-și exprime mulțămirea sa **Inalt Prea Sfințitului Patriarh** pentru semnul dragostei și legăturii sufletești ce a binevoit a-l arăta.

Frumosul tablou va fi unul dintre cele mai frumoase ornamente ale Eparhiei și a Reședinței episcopoești, și într'una o carte deschisă a istoriei bisericesti și naționale, și în consecință va fi păstrat în loc de onoare.

Eară **Inalt Prea Sfinției Sale** îi zicem:
Întru mulți ani, Stăpâne!

NOTE OFICIALE.

Nr. 6699 B. 1929.

Sfântul Sinod în ședința dela 10 Decembrie 1929, în privința jurământului preoților înaintea instanțelor judiciare civile, a luat următoarea hotărâre:

„Preoții pot depune jurământul în fața instanțelor judiciare civile numai cu binecuvântarea chiriarhului respectiv”.

Ceeace se comunică Onoratei Preoțimi parohiale spre știre și conformare.

Caransebeș din ședința consiliului eparhial ținută în 28 Decembrie 1929.

Episcopul diecezan:

Dr. Iosif Tr. Badescu.

* *

Nr. 275 Șc. ex 1930.

Neîntrând în termenul prevăzut de ordinul Consiliului eparhial costul broșurii trimise cu ordinul ddo 31 Octomvrie 1929 Nr. 5512 Șc. se atrage atențiunea Oficiilor Protopresbiterale și Parohiale restanțiere asupra susamintitului ordin cu adaosul, ca neîntârziat să i se satisfacă.

Caransebeș în 16 Ianuarie 1930.

Episcopul diecezan:

Dr. Iosif Tr. Badescu

Adevăruri eterne.

De: **C. Rudnean.**

Adevărurile eterne ale Creștinismului sunt valorile spirituale ale vieții creștine. Ele ni sunt relevate în Sf. Scriptură, fiecare frază cetită cu atenție și simțită constituie un adevăr.

Adevărurile creștine răscolesc conștiințele și entuziasmează sufletele însetate de *Bine* și *Dragoste*.

Dragostea creștină se deosebește profund de Dragostea lumii antice. În antichitate primordială eră „Dragostea Binelui“, în creștinism dragostea cuprinde toate valorile vieții noastre, puterea sufletească a creștinului e de-o deosebită importanță. Ea susține suflul spiritual al lumii dezorientate, ea dă speranța celor slabi, ea înalță credința, la cea mai înaltă treaptă posibilă și promovează creațiunile artistice, științifice, culturale.

Principiile creștine măresc solidaritatea ființelor umane. Fiecare trebuie să-și ajute de aproapele, să-l iubească, din tot „sufletul și din tot cugetul său“!

Invățătura creștină perpetuiază dealungul secolilor adevărurile creștine — apariția *Dumnezeului* — *cu propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu*, minunile vieții creștine săvârșite de *Mântuitorul Lumii*, *învierea Mântuitorului*...

Toate acestea s'au petrecut a avea în lumea această finită — ucenicii lui Iisus le-au înregistrat — în serviciile sfinte rămase celebre până în zilele noastre și de acum înainte tot atât de însemnate vor fi, pentru că ele conțin *Voința lui Dumnezeu*

Cu cât înaintăm în civilizație, cu atât înai mult ne convingem că cuvintele Domnului sunt *adevăruri nestrămutate*... vine un moment decisiv al vieții noastre, când Mântuitorul lumii strălucește în toată splendoarea Sa... sufletul omului se apropie cu sfințenie atunci și-și mărturisește slăbiciunile... e o experiență reală... o *convingere puternică* la care mai înainte sau mai târziu fiecare va ajunge.

Pe Dumnezeu îl simțim în sufletul nostru, El e alături de noi și 'n activitatea noastră zilnică în toate domeniile El poate fi zărit. În rugăciunile noastre zilnice, în contemplarea capodoperelor unde ni-se manifestă frumosul, în laboratorul științific unde verificăm legile pozitive, în admirarea sublimă a naturii și 'n taina misterioasă a morții...

Cuvintele Scripturii ne învață că dincolo de materie există lumea puternică a lui Dumnezeu, că gândul nostru trebuie să fie vecinic îndreptat spre *El*, că în toate acțiunile noastre vom urma calea *adevărului*.

Durerile vieții ne copleșesc viața, mizeria ne îngreunează traiul, sufletul e împovărat de păcate, — și atunci glasul Domnului ne chiamă la pocăință — noi ne umilim și ne rugăm lui Dumnezeu ca să fim ertați de „greșalele noastre“.

Și câtă tristeță nu există la fiecare pas? omul care vecinic inventează, simte goliciunea suflătească, el vede că încercările și zbuciumul zilnic nu sunt decât slabe stăruințe față de opera desăvârșită a Creatorului.

Idealul, a existat și el perpetuiază simburile spiritual spre care aspiră fiecare ființă umană într'o măsură oarecare, pentru atingerea idealului ni se cere *armonia vieții*, armonia o găsim în Creștinism — acolo spiritul învinge materia — lumina întunerecul — jertfa și abnegația, egoismul — acolo găsim adevărul, lumina.

Unde există un exemplu mai sublim, ca viața și activitatea, moartea și învierea Mântuitorului nostru?

Calea idealului creștin trebuie urmată fără de nici o șovăire. Calvarul trebuie urcat până la ultima licărire de speranță și 'n momente de amar și suferință — *Dumnezeu ne apare!*

Să fim pătrunși de adevărurile eterne ale Creștinismului, să ne conformăm cerințelor creștine și atunci vom înțelege că lumea e o creație a Divinității și soarta noastră stă în puterile ființei Divine!!

Filozofia religioasă morală a lui Boutroux.

de: A. U. Doloveanu.

IV.

Nota caracteristică a religiei, consistă în aceea ce formează chiar esența ei: a fi o formă *lăuntrică* și *spirituală* însă formă *dinamică*, *vie* și *activă* nu statică și pasivă. Religia devine *motorul* principal în activitatea cotidiană, individuală și colectivă; devine centrul întregului angrenaj al persoanei noastre; devine principala resursă care, inspiră ființei noastre candoare, în fine resursă din care, să înfruptează și prin care să fructifice *virtuțile morale*. Incomensurabila eficacitate a religiei se învederează prin creierea unei atmosfere hieratice: de pace, de iubire și de idealism, și apoi prin manifestarea ei în exterior: prin „mădularile“ noastre, făcând astfel întreaga noastră ființă, — și suflet și corp să conlucre la realizarea *mântuirii* noastre. Boutroux prezintă strânsa dependență și *corelație* ce există între religia creștină și morala creștină ca pe cea mai desăvârșită corelație ce poate exista. „nimic nu poate fi mai potrivit esenței sale, — adică religiei, — decât despărțirea radicală a spiritului de literă. Pentru că ea este, înainte de toate, participarea la puterea creatoare și, prin aceasta, creațiune însăși, religia tinde în mod natural să *imprime tiparul* său pe lucrurile vizibile ca și pe cele invizibile, să se traducă prin *forme simboluri și rituri* și să *modeleze întreaga viață omenească*“. Religiei îi este *inerent* un sistem

etic, — care se degajează din concepția specifică a acelui sistem religios și care în ultima analiză este optica sufletului; este modul propriu religiei de a interpreta sensul și idealul acestei vieți.

Toate sistemele de morală au avut și au în dosul lor un sistem cosmologic: un fel de a înțelege enigma lumii și a deslega problemele fundamentale ale universului. În consecință, rezultă că și morala creștină trebuie să fie în legătură cu metafizica religiei creștine, și tocmai în aceasta stă oarecum nota distinctivă a creștinismului căci, *între sistemul metafizic al creștinismului și morala creștină există cea mai apropiată legătură organică: cea mai perfectă și cea mai subtilă afinitate posibilă.* Metafizica și morala creștină sunt două fațade, două fronturi ale aceluiaș lucru; în fine sunt două domenii corelate ale căror terenuri de activitate se întrepătrund până a o completă asimilare.

Comparând Boutroux cele trei sisteme de morală — (*morala științifică sau a naturii, morala elenă sau estetică și morala creștină sau religioasă*) — cari au încopciat întreg șireagul secolilor și, cari au înglobat și alte sisteme de morală — ancorează la o sincretizare a concepțiilor lor filosofice și la un sistem *ecletic* în domeniul eticei. Nu trebuie să credem că sistemul eclectic al lui Boutroux (dacă se poate vorbi despre un sistem etic) ar fi influențat de eclecticismul facil a lui Cousin care, caută în toate sistemele de morală ceea ce au comun în sistemul lor; iar, ceea ce au propriu fiecare, elimină, crezând că astfel va putea formula un sistem de morală. *Criteriul* lui Boutroux e cu totul altul și cu mult mai superior acestuia. Boutroux merge până acolo că, caută să concilieze sistemele filosofice și morale, al căror contrast e foarte izbitor. Conciliind cele trei sisteme de morală printr'o *evarhizare* a lor în modul următor: *morala științifică sau a naturii, morala elenă sau estetică și morala creștină sau religioasă.*

Ideia de morală solicită *libertate individuală* pe care naturalismul o crede o pură *iluzie* așa că *însuși naturalismul își sfarmă crezul potențării moralei sale.* Divinitatea a dotat pe om cu *libertate și voință proprie*; adică, *l-a scos de sub mecanismul universal în cea mai mare parte.* Cadrul științelor pozitive este numai acel al materiei *inerte* și al *mecanismului ei*; iar nu și a ființelor libere, autonome. „Știința cercetează natura *în ea însăși și pentru ea însăși*, făcând abstracție de dorințele sufletului omenesc“.

Știința e *amorală*; căci, „ea așteaptă faptele noastre ca să aibe un obiect de analizat“; ea *nu poate dicta o normă de urmat și de a acționa într'un mod oarecare.*

Boutroux zice: *să nu-i cerem regula faptelor noastre și nici să nu ne temem, că ne oprește a adopta cutare sau sau cutare regulă pe care n'ar fi sancționat-o.* Știința nu poate să ne prescrie nimic, nici chiar să cultivăm știința; și suntem liberi să alegem un principiu de acțiune în afară de ea. Singura noastră obligație cu privire la știință e să luăm seama ca regula pe care ne vom impune-o să nu fie în *contrazicere* cu condițiunile sale fundamentale și cu rezultatele sale dobândite“. Care va fi atunci *aportul* științei dacă ea însăși spulberă ideea sistemului său de morală? Pe lângă că exclude orice concepție incompatibilă cu rezultatele ei, ea ne face a cunoaște realitatea periferică a lucrurilor punându-ne la dispoziție „*instrumentele moralității*“

(Va urma).

Umilința.

Meditație, de preotul Sinesiu Bistreanu.

Zice-se într'un loc: „Fiul meu! Harul fricei de Dumnezeu, al evlaviei, ține-l ascuns întru tine și nu te nizuie a te ridica — prin ambiție — peste semenii tăi, ci mai cu seamă, având în vedere păcatele și slăbiciunile tale, să devini cel mai mic între servi. Căci fie simțământul umilinții tale cât de nobil, totuși nu-i permis a te acăța cu inima ta de dânsul, pentru că tot ce derivă din simțiment, dispăre cu ușurință fiind înlocuit cu altul; iar de ai câștigat harul cucerniciei, de ai fi cât de slab situat, ori nenorocit, nu uita că ar fi mai păgubitor de n'ar fi astfel“. (T. d. Kempen).

Iar evangelistul Ioan, în epistola II. c. 15 glăsuște: „Nu iubiți lumea nici cele din lume. De iubește cineva lumea, iubirea Tatălui ceresc nu este într'ânsul, căci tot ce este în lume, adecă pofta trupului și pofta ochilor și trufia vieții, nu este dela Dumnezeu, ci este din lume. Și lumea trece cu pofta ei; iar cel ce face voia lui Dumnezeu rămâne în veci“.

Evg. Ioan prin cuvântul „lume“ înțelege ființele create, cari cu timpul s'au abătut dela voia lui Dumnezeu și s'au însoțit cu păcatul, punându-se în serviciul diavolului.

A iubi în acelaș timp lumea și pre Dumnezeu este imposibilitate; căci iubind lumea, nu mai este loc și pentru Dumnezeu; iar de iubim pre Dumnezeu urmează ca să urim lumea.

În lume stăpânesc poftele rele, dorințele trupești. Acestea se înțeleg îndeobște prin cuvântul „lume“. Și iubind omul pe acestea, hotărît, el uită de Dumnezeu și de poruncile Dumnezeiești;

el se îndestulează dar cu câştiguri priincioase plăcerilor sensuale, cu pofta ochiului, cu plăcerile ce rezultă din ea.

Cerut-a diavolul să ne cearnă ca pe grâu, dar Dumnezeu îi limită puterea ca astfel să ne cerce. Dar să fim trezi și să veghiem, ca să ne putem opune diavolului și să nu ne dăm lumii, care trece deodată cu dorințele noastre. Cel ce iubește pe Dumnezeu și împlinește voia sa, unul ca acesta nu moare, căci doară pentru dânsul moartea trupului e numai o trecere spre viața vecinică și la nici un caz o cădere și de aceea și rămâne pururea în vecinicie.

E drept, că cel ce ține la lume nu moare, ci e numai osândit de a fi legat de dânsa; iar buimăceala aceea nefirească e un chin ce trece din vecinicie într-o vecinicie, pentru că e știut, că viața din iad numai viață nu o putem numi, ci să-i zicem: o moarte vecinică, nesfârșită.

Și ca să rămânem în iubirea lui Dumnezeu și ca să păstrăm cu sfințenie harul dătător de viață și să câștigăm ceriul, e necesar să ne opunem dorințelor ce le pretinde firea noastră dejosită și încât cere ceace-i în opunere cu voința divină; iar spre scopul acesta e necesară lupta contra dorințelor ce ne însoțesc, cât timp sălășluim în acest corp.

O luptă dintre cele mai gigantice e ceace trebuie să ducem împotriva ambiției sau poftei de onoare fără margini, deși trebuie să recunoaștem, că această patimă e cea mai înrădăcinată în sufletul nostru. E probabil, că omul a încercat posibilul spre a opri pornirea către poftele trupești, cât și cea din câștig material, și aceasta în măsura puterii sale; luăm însă ca sigur, că ambiția mare ține cu tenacitate și omul adesea capitulează. Acesta-i un viciu greu de biruit, deaceea și Mântuitorul, neînterupt, prin cuvinte și exemple, ne recomandă umilința.

Așa și'n asemănarea fariseului și a vameșului.

Doi oameni să suiră pe colina „sf. Moria“ unde era templul și unul se ținea de categoria fariseilor, — ceace pe înțelesul nostru înseamnă o clasă privilegiată și se considera de superioară celoralte; căci se deosebia de poporul de rând atât prin viața aparte a lor cât și prin învățăturile lor. Aceștia puneau mare pond pe cele exterioare și își supuneau afacerile zilnice unor reguli excepționale, diferind esențial de cele ale neamului evreesc, doria cineva a se număra între farisei, se cerea simplaminte să aparțină clasei sau castei acesteia și era primit.

Celalalt, carele asemenea plecase spre templu, era un vameș. Romanii, cucerind țări, acestea

deveniau tributare; iar cei din Roma nu iectau dările pe indivizi, ci făceau tributară o întreagă provincă, și spre a încassa această dare, făcea un fel de licitație și celce oferea mai mult, avea și 'ndreptățirea a încassa aceste dări. Dacă încassa mai mult decât era staverit tributul, plusul mergea în beneficiul său; la dimpotrivă — o încassare mai slăbuță trăgea după sine ca deficitul să-l întregască din al său. Firește că unui arendator nu-i era posibil a încassa singur dela o întreagă provincă aceea dare; deaceea el împărția provincia în cercuri singuraticice pe cari făcea aruncul echitabil; iar rațiunea îi impunea ca acest arunc să fie mai mare ca să nu se aleagă cu deficit. Consecința era, că acești arendatori — numiți vameși — pentru a-și asigura banii anticipați și totodată un pic de câștig, se întreceau la pretensiuni de taxe considerabile; deaceea mai că n'am avea de a le lua în nume de rău acelor ovrei, cari socotiau pe vameși ca pe niște mari păcătoși. Oricum, poziția unui vameș nu era prietenă cu bunăcuviință, deși un om păcătos mai că n'am avea a-l numi, căci el nu făcea altceva decât, că între cadrele Legii își exercita meseria; deaceea și prorocul Ioan invitând omenimea la pocăință la țermurile Iordanului, vameșilor nu le-a impus condiții separate, ci le-a lăsat libertatea și'n viitor, admoniindu-d'a se păzi de nedreptăți.

Fariseii urau pe vameși încă și din motivul, că stăteau în serviciul Romanilor, pe cari îi considerau de popor păgân, — deși în realitate fiind ei legitimi stăpâni ai țărilor cucerite de dânsii — aveau astfel îndreptățirea a le impune dări. De sine înțeles că Fariseii le contestau acest drept și deaceea și considerau pe vameși de trădători și aserviți păgânilor, încât îi puneau în categorie cu pe aceștia, considerându-i păcătoși și criminali.

(Urmează).

Intre școală și cultură

Este strânsă înrudire. În limbajul de toată ziua cultura ni se înfățișează ca un produs al școlii. Școala e cauza generatoare și cultura este efectul. Sau, școala e mama și cultura este fiica sa. În felul acesta însă i se aduce școlii omagiu mai mare decât îi revine de drept.

Școala dă omului cunoștințe frumoase, îi întărește judecata și-i agerește inteligența, îi cultivă bunele porniri și sentimentele nobile i le desvoltă. Cu alte cuvinte, școala face operă instructivă și educativă. Când ea reușește să

desvolte armonios toate facultățile sufletești ale școlarului, atunci abia meriță școala onorificul titlul de mamă bună a culturii!

Școala care se mărginește numai la satisfacerea cerințelor cu totul elementare a scris-cetitului, nu poate fi niciodată adevărată școală. Aceasta nu va arăta cândva un progres real. Școlarii cari nu știu decât scris-cetitul sunt mai de grabă dresați decât instruiți.

Dar măcar atât, pentru Dumnezeu, măcar scris-cetitul de l-ar cunoaște toți în țara aceasta! Trăim într'o eră a descoperirilor care de care mai uluitoare, trăim în secolul luminii, al civilizației și cu toate acestea la noi lipsesc încă cele mai elementare condiții de bază ale acestei civilizații! La noi ca nicăieri altundeva indolent se lățește analfabetismul! Nu se poate, ca inima să nu ți-se strângă de durere, văzând demnitatea națională biciuită în obraz de mâinile acestui demon al întunecului, analfabetismul! Să vezi sub acelaș acoperemânt pe unii cari se delectează la minunatul aparat radiofonic — de pildă — și pe alții... *cari nu știu carte?!*

E greu de închipuit și totuși e foarte adevărat...

Deunăzi văzusem într'un locaș public un tânăr, să fi tot avut cincisprezece ani. Imi veni mie așa — nu știu cum să-l întreb de unde ești, băete?

— Cum?

De unde ești, zic, din ce sat?

— Din Plugova — răspunse el scurt.

Și cum te cheamă?

— Cum?

Numele tău, zic, cum te cheamă?

— Ion.

Dacă-l descusui de sat și de nume, nu mă mulțumii cu atât ci continuai: Cum se numește părintele vostru din sat?

— Cum?

(Ion nu era surd, dar pe semne avea el năravul să întrebe și el, nu numai să răspundă).

Pe preotul vostru — repetai eu — cum îl cheamă?

— Iăi... la noi... îi popa nostru...

Popa vostru, bine, dar care-i numele lui?

— Popa Costa, răspunse Ion trimfător și cu „popa Costa“ se încheie întregul dialog dintre noi.

Nu-mi păru tocmai rău că această discuție luă sfârșit; (despre care nu știu ce-i se va fi părut lui Ion, dar care pentru mine a fost într'adevăr chinuitoare)!...

*

Nu de mult, în preajma Sfințelor Sărbători, dacă-mi aduc bine aminte, într'un ziar de mare

tiraj din Capitală, pe pagina lui *culturală* am cetit un interesant dialog asupra țaranului român. Dialogul se iscase în tren, întâmplător, între un scriitor și între un deputat țărănist. Și unul și altul dintre ei pretindeau a cunoaște mai bine pe țaranul nostru. Deputatul îl găsia bineînțeles om sūpus, devotat și de o rară cinste — doar că a cam pierdut încrederea în intelectuali(?); scriitorul nostru nu excepționa nici el pe țaran și dacă s'a cam năvărit, este din pricina politicianismului, încolo e numai însușiri. Firește, dreptatea vederilor lor o susținea și unul și altul, dar fiindcă scriitorul a eternizat dialogul, nimeni ca el nu poate cunoaște pe țaran.

Dar nu-i adevărat, domnilor, nu cunoașteți nici unul, pe țaran și mai ales nu-l iubiți! Dacă l-ați cunoaște, dacă ați ști cât este de *analfabet* nu v'ați mărgini să-i dedicați versuri de ditirambe și proză gratuită! Ați lua măsuri efective — ori ați convinge pe alții să ia aceste măsuri — pentru stărpirea analfabetismului, care ne face de răsul lumii. Căci *Ion* al nostru, ca și *Gică* al dumitale sunt analfabeți și unul și altul; și e trist să ai încă analfabeți în veacul luminii, al civilizației!

Invățământul religios în școala primară*).

Pr. On. Domnule Administrator Protopresbiteral,

Onorați Părinți și Frați,

La baza chemării preoțești stau trei factori principali: activitatea învățătoarească, cea sacerdotală și cea de conducere a credincioșilor pe adevărata cale spre fericirea temporală și vecinică, — adică cea păstorească.

Cea mai însemnată dintre aceste activități este activitatea învățătoarească. Aceasta ne-o dovedește chiar întemeietorul religiei noastre, Dombul nostru Iisus Christos. El, prin dumnezeieștile Sale învățături conduce lumea la cunoașterea adevăratului Dumnezeu; rezolvă problemele cari au neliniștit sufletul omeneșc până atunci, arătând ce e omul, de unde este, ce va fi cu dānsul după moarte, și îndeosebi face lumină întru îndeplinirea menirii vieții omenești. Numai după ce a învățat prin cuvânt și exemplu, instituește acte sacramentale, și aducând cea mai mare jertfă posibilă prin însași sacrificarea Sa, împacă lumea cu Dumnezeu.

Sfinților săi Apostoli, zicându-le: „Mergând, învățați toate neamurile“...! asemenea le poruncește, ca mai întâiu să învețe. Și vedem că Sfinții Apostoli se achită cu scumpătate de această îndatorire: *predicând* prin grai viu și prin epistolele lor.

Dar aceasta ne-o dovedește și însași natura noastră psihologică: ca să putem săvârși ceva, în mod rațional, se cere ca să posedăm un cvantum de cunoștinți. Ori cunoștințele le putem însuși numai dacă le învățăm.

Prin urmare, în chemarea noastră preoțească, în primul rând trebuie să învățăm pe credincioșii încredin-

*) Conferință ținută la 17 Decembrie 1929 în conf. preoților din tractul Logojului de V. Soconeanu capelan în Sacul.

țați conducerii noastre, ca aceștia cunoscând adevărurile credinței creștine, conformându-se lor, să poată lucra și spera la fericirea temporală și veșnică.

Această activitate o putem și trebuie să o începem din timpul când aceștia au ajuns la posibilitatea priceperii și primirii învățăturilor împărtășite, adică pe timpul duratei învățământului din școală, și să continuăm cu aceasta și când au ajuns la epoca tinereții, bărbăției și chiar când se apropie de sfârșitul vieții lor.

Deci să ne ocupăm azi numai cu o parte sau mai bine zis cu un ram al activității noastre învățătoresci, cu învățământul religios în școala primară.

Istoria noastră națională ne mărturisește, că mai bine de 500 ani se cerea dela înaintașii noștri să propună tineretului elementele de religie, fapt care ne dovedește în mod foarte eclatant, că foarte de mult s'a constatat importanța catihizării în viața creștinească. S'a și practicat aceasta de atunci încacii, — și putem afirma — cu un foarte bun rezultat.

Altecum nu s'ar putea explica alipirea așa de mare a poporului românesc la credința străbună, încât a fost în stare să respingă nu numai promisiunile amăgitoare, ce i s'au făcut din partea celor ce pândeau și luptau incontinuu să-i răpească credința, ca apoi să-l desființeze și naționalicește, ci a avut și tăria vrednică de admirat de a lupta și suferi, chiar până la sânge, pentru această comoară sufletească a sa.

Tot istoria ne arată că circa de un secol încoace preoțimea română, purtătoarea steagului idealului poporului nostru, din motive de conservare națională, și-a transpus terenul activității sale, în domeniul național și astfel cultivarea religioasă a credincioșilor a ajuns pe planul al doilea. Preot bun, preot vestit și cinstit de toată lumea era acela, care cu mândrie și încăpățănare lupta pentru triumful cauzei naționale. Și aceasta nu se cade să li-se impute, căci acești luptători, de multe ori martiri, n'au făcut altceva decât au urmat glasul de chemare al timpului lor. În partea cea mai mare, grație perseveranței, bărbăției lor, este a se atribui și unitatea noastră națională într'un stat mare, bogat și liber.

În zilele noastre realizându-se desrobirea și unirea noastră națională, apoi producând războiul mondial grozave ravagi morale în viața socială, cade-se, ca și noi, asemenea vrednicilor noștri înaintași, să plecăm urechea la glasul de chemare al datorinței impuse de apostolatul nostru și arând afund și bine cultivând ogrorul încredințat muncii noastre duhovnicești, să aruncăm într'ânsul sămânța cea adevărată, care cu siguranță are să aducă rodul așteptat. Să propovăduim cuvântul adevărului, căci diferitele secte caută să ne răpească din turmă. Munca noastră să fie neîntreruptă, să nu cunoască odihnă; priceperea să fie mare și căldura inimii puternică, căci altfel neghină va arunca vrăjmașul în țarina noastră, ba va căuta să pună stăpânire pe dânsa.

Începutul tuturor învățămintelor se face în copilărie. În această vârstă sufletul e mai capabil de a primi cunoștinți; memoria e mai în stare a le imagina și a le păstra, iar în inimă se pot grava cele mai puternice și durabile sentimente. Deci și noi în epoca copilăriei avem să punem bază cunoștințelor și tuturor îndemnelor la adevărata viață creștinească, aceasta o vom face dacă în școala primară vom lua contact cu tânării noștri credincioși și amăsurat chemării noastre, vom căuta să le dirijăm sufletele spre scopul nostru, care este, ca aceștia să devină cu timpul creștini buni.

La ori și care învățământ trebuie să se aibă în vedere anumite însușiri sau mai bine zis facultăți sufletești.

Și mai mult se reclamă aceasta la învățământul religios, deoarece religia nu e numai o știință teoretică, nu este chiar numai practică, ci ea trebuie să cuprindă sufletul omenesc cu toate facultățile sale, căci ea în înțeleșul adevărat este: *viața*.

Avându-se acest principiu în vedere, bărbați luminați, dornici de a lumina calea omenirii prin principiile creștine, după multe experimentări, au formulat anumite sisteme pentru a se ajunge — cu mai puțin efort — în timp mai scurt și mai sigur la scopul urmărit de învățământul religios în școlile primare.

Ca să nu se dibuiască în nesiguranță, s'au stabilit anumite sisteme. Sunt multe cunoscute în domeniul științelor pedagogice, pentru noi încă ajunge să amintim pe cele mai cunoscute și mai mult practicate. E sistemul Herbert-Ziller-ian, sau așa numitul sistem al treptelor formale. Să nu se pară că cine știe ce sistem încurcat, migălos, sau greu de a se însuși este sistemul acesta. Nu! E ceva natural, bazat pe facultățile sufletești; ceva ce nu se poate ocoli și fără a-l practica nime nu este în stare să comunice clar și precis unui suflet omenesc nici un fel de cunoștinți. Fie care dintre noi îl practicăm, unii conștient, alții involuntar, de pildă în predici.

Sistemul treptelor formale, stabilit îndeosebi de pedagogii germani, ori și cât s'au dezvoltat și de mulțorii s'au comis și exagerări în practicarea lor, se rezumă la trei principii pedagogice: *intuiție, abstracție și aplicare*. Aceasta este totul, aceasta este calea, pe care mergând ajungem cu siguranță la atingerea scopului preconizat.

Bine înțeleș, se cere ca să fim în curat cu aceste trei principii pedagogice, cari nu sunt altceva de cât *trei puncte psihologice*, sau *trei uși* prin cari intră cunoștințele, se fixează, se păstrează în sufletul omenesc și dau impuls la activitate. Cuprinzându-le în adevărata lor ființă numai, ne vom convinge despre marca lor importantă și necesitate a lor.

(Urmează).

ȘTIRI

Locale.

Conferențele estensiunii universitare din Cluj întrerupte din prilejul Săntelor Sărbători, și-au reluat cursul. Cea dintâiu, ținută Luni d. a. a fost conferența D-lui profesor *G. Bogdan-Duică*, despre „*influențe streine la Gheorghe Coșbuc*.” Ilustrul profesor găsește, că o seamă de poezii de ale lui Coșbuc sunt inspirate din literatura ziaristică și jurnalistică, îndeosebi germană. Diverse știri, mici însemnări citite în bibliotecile nemțești din Sibiu m'ales, au aprins fantazia poetului și au dat naștere unor poezii. Atât că ceea ce în altă parte era mai concentrat, spus în mai puține cuvinte, la Coșbuc se lungeste, se diluează. Așa este de pildă poezia *El-Zorab* inspirată din însemnările unui european care a călătorit prin Orient; în *moartea lui Fulger* este aceeași influență orientală, fatalismul religios oriental.

Regina Ostrogoșilor se găsește foarte clar pomenită în istorie; aceasta moare strânsă de gât. La Coșbuc ea moare străpunsă de pumnal, totuș ca să concordeze cu adevărul istoric poetul încă și încheie poezia cu această strângere de gât — o expresie care scade mult valoarea estetică a poeziei. Singura poezie care-i place conferențiarului este *Toamna* lui Coșbuc, care are isvor străin și ea.

În orice caz credem noi — spre deosebire de conferențiar — că isvorul de inspirație în sine nu diminuează valoarea unei opere de artă. *Ana Karenina* de-o pildă — este inspirată dintr'o întâmplare apărută la rubrica faptelor diverse a unui ziar și cu toate acestea, Tolstoi a creat un roman social monumental din ea și — în ce privesc unele defecte de ici-colo, acestea sunt inerente oricărui dintre oameni, oricât de geniali ar fi ei... quandoque bonus dormitat Homerus — vorba lui Horaț.

Consiliul Central bisericesc s'a întrunit săptămâna aceasta în ședință pentru promulgarea — în formă de hotărâri — a dezideratelor formulate de congresul național-bisericesc, în sesiunea din 18 Noembrie anul trecut. Alături de problema salarizării preoților cea mai importantă chestiune la ordinea zilei este chestiunea înființării și respective reînființării școalelor profesionale.

Societatea de lectură „Ioan Popăsu“ a studenților dela Academia teologică din Caransebeș, cu onoare Vă invită la tradiționala „Ședință festivă“ care va avea loc în seara zilei de 30 Ianuarie (Sf. Trei Ierarhi) a. c. în sala hotelului „Pomul Verde“ cu următorul program:

1. Cuvânt de deschidere, de președintele soc. prof. *Ioan David*.
 2. Is. Vorobchievici: „*Psalm 140*“, concert religios, executat de corul societății.
 3. „*Legea străbună și vitalitatea neamului nostru*“, dizertație de vicepreședintele soc. *Iacob Crețiu anul III*.
 4. V. Vasilescu: „*Balada lui Iancu*“ (p. I—III) exec. de corul societății.
 5. Gheorghe Coșbuc: „*Insula Impăratului*“, declamată de Titus V. Popa anul II.
 6. V. Vasilescu: „*Balada lui Iancu*“, (p. V). exec. de corul societății.
 7. Gheorghe Coșbuc „*Mama*“, declamată de Aurel Gh. Mihailoviciu anul III.
 8. T. Popoviciu: „*Tot ți-am zis...*“ exec. de corul societății.
 9. Panait Cernia: „*Plânsul lui Adam*“, declamată de Octavian Ferciug anul II.
 10. I. Perian: „*Mă suiți în deal la cucă*“, exec. de corul societății.
 11. C. M. Weber: „*Corul vânătorilor*“, exec. de corul societății.
- Conducătorul corului *Ioan Spăriosu anul II*.

A patra dare de seamă asupra fondului monumentului Horia, Cloșca și Crișan. Suma intrată până la data de 29 Ianuarie 1929: 105,476 Lei.

1. Elevii Școlii Normale, Caransebeș au vândut 200 cărți postale ilustrate „Horia, Cloșca și Crișan“ 1,000 Lei.
2. 19 Februarie 1929, pentru 100 cărți postale vândute de elevii liceului „Moise Nicoară“ Arad 500 Lei.
3. 22 Februarie 1929, pentru 66 cărți postale vândute de elevele Școlii Normale de fete din Lugoj. 330 Lei.
4. 26 Martie 1929. Comuna Piatra Neamțu 1.000 Lei.
5. 14 Aprilie 1929. Dimitrie Vizanti, București 100 Lei.
6. Școală Normală de băieți din Chișinău (19 Aprilie, 1929). 397 Lei.
7. 19 Aprilie 1929, Școala Normală de băieți din Cernăuți 600 Lei.
8. 30 Iunie 1929, Interese capitalizate 5.704 Lei.
9. 20 Septembrie 1929. Orașul Dicio-Sân-Mărtin 200 Lei.
10. 30 Decembrie, 1929. Interese capitalizate 6,186 Lei. Total: 121.493 Lei.

Monumentul se va ridica la Alba-Iulia. Toți românii de bine sunt rugați a contribui pentru acest monument al neamului, trimițându-și obolul lor la adresa profesorului *Juliu Vuia* la Caransebeș.

Caransebeș, la 8 Ianuarie 1930.

Juliu Vuia.

CONCURSE.

Pe baza decisului Ven. Cons. eparhial din 30 Oct. 1929 No. 5761 B. ex 1929 se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“ pentru îndeplinirea postului de paroh a parohiei de clasa III-a din Cerna, tractul Buziaș, devenită vacantă în urma renunțării parohului *Alexandru Ioanoviciu*.

Emolumente:

1. Una sesiune parohială constătoare din 33 jughere 0,844 st. □ după care alesul preot va solvi dările.
2. Un intravilan de 0,540 st. □ cu casă parohială și supraedificate; cu observarea că materialul necesar zidirei unei noi case parohiale este în curgerea adunării.
- 3) Stola uzitată.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poștiți de a-și înainta cererile de concurs prin Prea On. Oficiu protopresbiteral din Buziaș, consiliului parohial din Cerna.

Concurenții sunt poștiți a se prezenta cu știrea Prea On. Oficiu protopresbiteral în vre-o Duminecă sau sârbătoare la sfânta biserică pentru a-și arăta dexteritatea în cântare și oratorie dar nici de cum în ziua alegerii.

Din ședința consiliului parohial din Cerna, ținută la 17 Noembrie 1929.

Alexandru Ioanoviciu mp.

Nicolae Oalgea mp.

președinte

1—3

not. ad hoc

În conțelegere cu oficiul protopresbiteral.

Nr. 5985 B. ex 1929.

Acest concurs se publică cu aceea, că — în baza aliniatului ultim al § 29 din Regulamentul pentru parohii și în baza decisului consistorial dtdo 3 Martie 1914 și respective 12 Aprilie 1914 Nr. 3058 B, ridicat la valoare de concluz sinodal cu concluzul Nr. 33 ex 1914 — se enunță obligamentul credincioșilor de a presta și birul parohial, care este o parte integrantă și legală a dotațiunii preoțești.

Caransebeș, din șed. Consiliului eparhial ținută la 2 Noemvrie 1929.

Episcopul diecezan :

Dr. Iosif Tr. Badescu

1—3

**

Pe baza decisului Ven. Consiliu eparhial din 2 Decemvrie 1929, Nr. 6166 B. se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană” pentru îndeplinirea postului de paroh la parohia I. de clasa III. din Bozovici protopresbiteratul Mehadiei, devenită vacantă prin decedarea parohului Nicolae Bihoi, pe lângă următoarele

Emolumente :

1. Sesiune parohială, constătătoare din 32 jugh. pentru care alesul preot va plăti toate impozitele.
2. Ajutor de salar anual 1000 (una mie) Lei, plătit în rate lunare.
3. Alesul preot, în senzul decisului de mai sus al Ven. Consiliu eparhial, va avea să respecte dispozițiunile §-ului 26 al Regulamentului pentru parohii, având văduva preotului drept la jumătate din venitul parohiei un an întreg dela moartea preotului.
4. Preotul ales are a se îngriji singur de locuință.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poștiți a-și înainta petițiunile instruate conform normelor în vigoare consiliului parohial din Bozovici prin Prea Onoratul Oficiu protopresbiteral din Orșova și a-se prezenta în vreo Duminică sau sârbătoare cu prealabila învoire a protopresbiterului tractului în sf. biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântare, tipic și oratorie, nu însă în ziua de alegere.

Bozovici din ședința consiliului parohial, ținută la 22 Decemvrie 1929.

Președinte

1—3

Notar

Ioan Goanță adm. par.**Simion Lazăr inv.**

Cu consensul oficiului protopresbiteral ort. rom. al Mehadiei *Const. Dure adm. prot.*

**

Pe bază ordinațiunii Venerabilului Consiliu Eparhial — dtdo 22 Martie 1928. Nr. 2097. B. ex. 1928, se publică din nou concurs pentru ocuparea definitivă a postului de preot în parohia de cl. III. din comuna Valeamare-pogănici, protopresbiteratul Bocșa-montană, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană” cu următoarele

Emolumente :

1. Una sesiune parohială constătătoare din 32 jug. pământ și un plaț (intravilan) de 800 stj. □.
2. Ștola și birul uzitat.
3. Locuință în natură cu supraedificatele necesare.

Dările le va solvi alesul preot.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poștiți a-și înainta cererile de concurs prin Prea Onoratul Oficiu protopopesc al Bocșei-montane Consiliului parohial din Valeamare-pogănici, și. a se prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare spre a-și arăta dexteritatea în oratorie, cântare și tipic — cu prealabila încuviințare a protopopului concernent — nu însă în ziua alegerii.

Valeamare-pogănici din ședința consiliului parohial ținută în 22 Decembre 1929.

Petru Damșa m. p.

președinte

Iosif Sfercoclu m. p.

notar

În conțelegere cu mine *Petru Ieremia* administrator protopresbiteral.

1—3

Judecătoria rurală Teregova.

Nr. 1838/1929 cf.

Extras din Publicațiune de licitațiune și condițiile de licitație

În cauza de executare pornită de următorul Ioan Heel domiciliat în Cornea contra următorului Petru Armaș din Luncavița Nr. 63, la cererea următorului Judecătoria ordonă licitațiunea execuțională în baza §§ 144, 147 și din legea LX. din 1881, asupra unor părți din imobilele înscrise în cf. a comunei Luncavița din circumscriptia Judecătoriai rurale Teregova porțiunea următorului Petru Armaș de 1/4 parte din cf. 63/125. Intravilan 155 stj. port. B. 17 în preț de 10.000 lei din cf. 1305, 1/4 parte din parcelă 146 Orșlage 466 stj. p. în preț de 1000 lei. Intregi imobilele înscrise în cf. 523. Caturi 1 jug. stj. p. 461 grădină în preț de 8800 lei, fațegaș 1 1 jug. grădină în preț de 8000 lei, fațegaș 1535 stj. p. grădină în preț de 8000 lei.

Pentru incasarea creanței de 3500 lei, capital, întere de 12% dela 20 Septemvrie 1928, spese de proces și de executare de 1018 lei, fixate până acum, spese de 394 lei, fixate acum pentru cererea de licitațiune; precum și pentru incasarea creanței de 100 lei, capital și accesorii a Inst. Sebeșana din Caransebeș, 423 Cor. ale vād. Armaș nāsc. Badescu Ana și cons. minori și a creanței 12.000 lei, 3000 lei și 800 lei, a Bāncii Banatului declarati de aderenti.

Fixează termen pentru ținerea licitațiunii, în ziua de 3, luna Martie, anul 1930 ora 10 la casa comunală a comunei Luncavița.

1. Imobilele supuse la licitație nu pot fi vādute cu preț mai mic de jumătate din prețul strigării (§ 26 XLI. 1908).

2. Cei cari voiesc să liciteze sunt datori să depoziteze la delegatul Judecătoresc, drept garanție, 10% din prețul de strigare în numerar sau în efecte de cauție, socotite pe cursul fixat în § 42 LX. 1881, ori să predea aceluiași delegat chitanța de depozitarea Judecătorescā prealabilă a garanției; și să semueze condițiunile de licitație se pot vedea în oarele de birou la instanța cf. Teregova, și la Primăria comunei Teregova (§ 147 punct g. LX. 1881).

Teregova, la 28 Octomvrie 1929.

ss. **A. Comoreșan** Jud. șefss. **Ioan Bica** Dir. cf.

Pentru cōstornitate:

I. Bica Director de cf.